

Länsstyrelsen

Gävleborg

Naturvårdsenheten

Ann Gudehn

Tel: 010-225 12 60

Ann.gudehn@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2016-12-13

1 (4)

Dnr 511-8083-2016

Naturvårdsverket

registrator@naturvardsverket.se

Yttrande angående remiss om ansökan om spridning av bekämpningsmedlet VectoBac G i Nedre Dalälvsområdet

Naturvårdsverkets Dnr: NV-07421-16

Naturvårdsverket har fått en ansökan från Nedre Dalälvens Utvecklings AB om spridning av bekämpningsmedlet VectoBac G för bekämpning av översvämningsmygg under säsongen 2017 i Nedre Dalälven. Bolaget söker dispens från förbudet i 14 kap 7 § miljöbalken för att använda luftfartyg för spridning av bekämpningsmedel. Bekämpningen berör även Natura 2000-områden varför även tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken söks. Den maximala ytan för spridning uppgår till 11 671 hektar varav ca 5 270 hektar inom Natura 2000-områden. Årets ansökan omfattar i huvudsak samma områden som ansökan för 2015 kompletterat med en utvidgning med 1 882 hektar Natura 2000-habitat i Gävleborgs och Uppsala län. Sökanden avser att som mest använda 200 000 kilo av bekämpningsmedlet VectoBac G, varav 122 800 ton inom Natura 2000-områden.

Länsstyrelsen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ansökan.

Yttrande

Länsstyrelsen vill inledningsvis meddela Naturvårdsverket att samrådsfasen i ärendet inte ännu har avslutats, eftersom samrådsredogörelse ännu inte har inkommit. Beslut om betydande miljöpåverkan har därför inte tagits.

Länsstyrelsen har stor förståelse för de olägenheter den rikliga myggförekomsten orsakar för lokalbefolkning och näringsliv. Behovet av bekämpning är därför av stort allmänt intresse.

Enligt 7 kap 28 b § miljöbalken får tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses skyddas eller medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. Länsstyrelsen anser inte att man i ansökan kan visa att detta inte kan ske på lång sikt varför ett tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken inte bör meddelas.

Jordbärsmuren Spjutholmen och Tjursö-arkipelagen.

Länsstyrelsen i Gävleborg konstaterar liksom i yttrandet för 2016 års bekämpning att de ”nya bekämpningsområdena” Spjutholmen, Tjursö-arkipelagen och Jordbärsmuren är områden som Länsstyrelsen i Gävleborg valt ut för att bedriva slåtter och/eller bete i, detta för att inte bara öka den biologiska mångfalden och utan också för att långsiktigt bekämpa mygg. Två av områdena ingår i ett planerat kommande Life –älvängsprojekt. Inget av dessa områden ligger tätt intill bebyggelse.

För Jordbärsmuren planeras restaurering och slåtter och/eller bete för 2017. Avtal är skrivet för 10 år och 127 hektar av älvängarna inom reservatet.

Tjursöarkipelagen är planerat att bli naturreservat och för närvarande pågår markinlösen i området. Redan nu har bete påbörjats och avtal med brukare har tecknats för 20 år.

Den öppna marken i Spjutholmen restaurerades under 2012-2015 genom borttagande av videbuskar och slyträd. Under 2016 påbörjades slåtter i området.

Under 2016 utfördes, i Länsstyrelsens regi, provtagning av mygg i fyra fällor från Spjutholmen och Jordbärsmuren. Analyserna utfördes av SVA (Tobias Lilja och Anders Lindström). För att uppskatta vilka arter som fanns i proverna gjordes DNA analys. Resultaten visar att ängstömyggan (*Aedes cataphylla*) och rödbrun höstmygga (*Aedes cineris*) dominerar proverna. Översvämningsmyggan *Aedes Sticdicus* utgjorde endast 10 % av myggförekomsten.

Totalt fångades 3850 ängstömyggor. SVA anser i sin rapport att det är anmärkningsvärt eftersom det inte har fångats ängstömyggor i några större antal (tot 55 st i Gästrikland) under de 11 år som Lundström et al (2013) redovisar i artikeln ”The geographic distribution of mosquito species in Sweden”

Ängstömyggan förekommer i skogsdammar och blöta skogsområden, den kan också förekomma på översvämmade ängsmarker. Myggan sägs bli problem bara i skogsmark. Den rödbruna höstmyggan är vanlig på slutet av sommaren.

Larvproverna tagna på översvämningsytorna innehöll endast 11 larver. Det var under sommaren 2016 inte översvämmingar på dessa områden vilket ledde till svårigheter att ta larvprov. Det var inte heller översvämningsmyggor i myggfällorna. Det producerades inte mygg på den provtagna ytan vid tidpunkterna för provtagningen. Problem med mygg i Hyttön (klagomål har framförts därifrån) har under detta år tillsynes inget samband med att reservatet Spjutholmen inte bekämpas med Vectobac.

SVA´s rapport väcker en del funderingar.

- Är sammansättningen av myggarter annorlunda just vid Spjutholmen och Jordbärsmuren?

- Finns det mer *Aedes sticticus* i områden som bekämpats i flera år med hjälp av Vectobac G.
- Hur påverkas sammansättningen långsiktigt av slätter?
- Hur påverkas sammansättningen långsiktigt av bete?

Det finns behov av att kunna utvärdera långsiktiga alternativa metoder för myggbekämpning. Det är viktigt att följa upp och förstå vilka myggarter som finns i området. Det behövs vederhäftig och oberoende forskning för att klarlägga vilken myggbekämpningsmetod som hjälper mot vilka mygg.

Uppföljning av det enskilda området kan dock Länsstyrelsen göra inom ramen för ordinarie uppdrag – men genom denna uppföljning får man inte svar på den större frågan om bekämpningsmetodernas (slätter, bete, vectobac) effektivitet och påverkan på miljön.

Det är viktigt att även fortsättningsvis **inte** bekämpa Jordbärsmuren, Spjutholmen och Tjursöarkipelagen så att det finns områden där Vectobac G inte använts. Det är värt att påpeka att det på dessa områden redan påbörjats eller planeras för bete eller slätter.

För områdena Jordbärsmuren och Spjutholmen som är befintliga naturreservat behövs frågan om bekämpning med Vectobac G prövas i ett dispensförfarande. För att ta slutlig ställning i den frågan behövs mer detaljerad information från sökande.

Långsiktig plan

Länsstyrelsen anser liksom tidigare år att det är angeläget med en långsiktig lösning på myggproblematiken i området. Ensidig bekämpning med VectoBac G kommer inte att leda till någon minskning av myggpopulationen, vilket framgår då bekämpningsområdena utökas. Att år efter år, använda en produkt vars framtida konsekvenser inte går att fastställa är inte en godtagbar långsiktig lösning. Sökanden har haft samråd med Länsstyrelsen om en plan för minskad användning av VectoBac G. Länsstyrelsen vill betona att det är viktigt att de olika bekämpningsmetodernas långsiktiga effekter utvärderas. Detta görs lämpligen i Naturvårdsverkets regi.

Av de tre villkoren i 7 kap 29 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att två villkor är uppfyllda. Länsstyrelsen kan dock inte se att det i dagsläget finns lämpliga kompensationsåtgärder att vidta, eftersom det fortfarande är oklart om VectoBac G har en långsiktigt negativ effekt på de skyddade värdena. Om regeringen gör bedömningen att tillstånd ska ges så framhåller Länsstyrelsen betydelsen av att tillståndet inte ska omfatta längre tid än ett år.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att bekämpning endast sker där myggförekomst har konstaterats vid provtagning. Länsstyrelsen konstaterar att det under tidigare år i flera fall är mycket få, ibland endast en, provtagningspunkt som utgör underlag för om ett område ska bekämpas. Myggproduktionen är beroende av vattenmängd, det är således mindre troligt att myggproduktionen på exempelvis höglänta partier på myrar är lika hög som på

låglänta delar. I strandzonerna varierar vattenmängden och även produktion av mygg. Sett till att VectoBac G bekämpningen är kostnadskrävande, samt att de miljömässiga konsekvenserna fortfarande är oklara, är det viktigt att inte bekämpa arealer som inte producerar mygg. En noggrannare provtagning kan vara ett sätt att minska användningen av VectoBac G.

Länsstyrelsen önskar att Naturvårdsverket ställer villkor om vilket antal mygglarver per vattenvolym som måste påträffas för att bekämpning ska få ske samt vilken täthet (antal provpunkter/hektar) det ska finnas på provtagningspunkterna inom bekämpningsområdena.

Beslut i ärendet har fattats av länsrådet Veronica Lauritzsen. Ärendet har handlagts av enhetschef Ann Gudehn

Veronica Lauritzsen

Ann Gudehn

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsen elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift

Kopia till:

Kajsa.andersson@lansstyrelsen.se

Urban.westerlind@lansstyrelsen.se

Lena.stromvall.@lansstyrelsen.se

Yvonne.lundel@naturvardsverket.se